

NAJPOMEMBNEJŠI TEMELJNI SAMOUPRAVNI AKT

Sprejet novi statut podjetja

Centralni delavski svet podjetja je 14. maja sprejel novi statut podjetja, to je najpomembnejši temeljni samoupravni predpis podjetja, ki vsebuje bistvene določbe o organizaciji, upravljanju in splošnem poslovanju, na podlagi katerih naj podjetje tudi v bodoče dosega optimalni razvoj, rast in napredek. Novi statut je s tem stopil v veljavo in življenje ne glede na to, da mora o njegovih določbah podati svoje mnenje še občinska skupščina.

Po zakonsko predpisanem postopku je osnutek statuta pripravila posebna komisija, ki jo je imenoval CDS. Delo komisije je bilo zahtevno, saj se pojavljala mnoga važna vprašanja, za katera so bile končne rešitve lahko oblikovane šele potem, ko je o osnutku razpravljala celotna delovna skupnost.

IZRAZ TEŽENJ CELOTNE DELOVNE SKUPNOSTI

Za čim širšo razpravo je

bil prvotni osnutek statuta razmnožen v 350 izvodih in razdeljen posameznim obratom v razpravljanje, da bi lahko vsak član kolektiva podal svoje pripombe in predloge. O osnutku so razpravljali zbori monterjev, obratni delavski sveti in družbeno-politične organizacije v podjetju.

Ob obravnavanju osnutka je bilo podanih precej pripomb in predlogov za spremembe in dopolnitve, o katerih je nato ponovno razpravljala strokovni kolegij podjetja v razširjeni seji skupaj s komisijo, nakar je bil osnutek z vsemi spremembami in dopolnitvami predložen še centralnemu delav-

skemu svetu, ki ga je v tej obliki sprejel. Lahko torej trdimo, da je statut izražen in težen celotne delovne skupnosti, da si v okviru ustavnih in zakonskih predpisov sama uredi svoje delo in odnose s ciljem, da v svojem poslovanju dosega čim boljše in čim večje uspehe.

Statut mora biti predložen v obravnavanje še občinski skupščini, ki v 30 dneh lahko poda k njemu svoje pripombe in priporočila; ta za podjetje sicer niso obvezna, toda CDS bo moral, če bodo pripombe in priporočila dana, o njih razpravljati, o svojih stališčih v posamez-

nih vprašanjih pa obvestiti občinsko skupščino.

Če se samo na kratko ozremo na nove določbe statuta, naj opozorimo predvsem na II. poglavje, ki govori o organizaciji podjetja in pravnem položaju posameznih enot.

Obrati, ki obdrže enake nazive, so dobili pravni položaj samostojnih organizacij združenega dela, ne da bi bili pravne osebe. Kot taki volijo svoje organe upravljanja in izvršilne organe, nadalje samostojno — toda v imenu in na račun podjetja kot celote — nastopajo na trzišču, sklepajo pogodbe z določenimi omejitvami, določajo svojo organizacijo dela, prejemajo svoj plan dela in razvoja, ugotavljajo in delijo dohodek, dokončno odločajo v medsebojnih delovnih razmerjih in samostojno rešujejo druga vprašanja v okviru svoje pristojnosti, vse to pa v izvajanju enotne poslovne politike podjetja, ki jo določa centralni delavski svet. Za njihove obveznosti jamči in odgovarja podjetje kot celota.

Kot nesamostojni organizaciji združenega dela nastopata livarna v Ivančni gorici in delavnica v Slov. Konjicah, katerim pravice in dolžnosti določata njuni matični organizaciji združenega dela (obrat Trata oz. obrat Elektromontaža). Kot nesamostojni, toda vendarle s po-

sebnim položajem so organizirani: biro za dela v inozemstvu in blagovni izvoz, projektni biro, enota za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami in stanovanji ter počitniška skupnost.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Centralni delavski svet med zaključnim razpravljanjem o osnutku novega statuta podjetja.

Sprejet novi statut

NADALJEVANJE S 1. STR.,
SPREMEMBE
PRI IZVRŠILNIH
ORGANIH

Po določbah III. poglavja, ki ureja upravljanje podjetja, je CDS sedaj edini organ upravljanja na ravni podjetja. Člani se volijo po volilnih enotah (organizacijah združenega dela) za dobo 4 let, vendar tako da se na vsaki 2 leti izmenja polovica članov. Delavci zaposleni v inozemstvu volijo v CDS 2 svoja člana. Pristojnost CDS je deloma določena po raz-

nih zakonih, deloma po statutu samem, v bistvu pa je ostala nespremenjena.

Namesto upravnega odbora CDS na vsaka 4 leta izvoli odbor za gospodarjenje in odbor za programiranje in razvoj ter komisije za razna področja dela kot svoje kolektivne izvršilne organe. Individualni izvršilni organi so razen glavnega direktorja in pomočnika glavnega direktorja tehnični svetniki ter vsi direktorji obratov in posameznih strokovnih služb; voli jih CDS, razen direktorja obrata, ki ga voli

ODS, njegovo izbiro pa potrди centralni delavski svet. Tudi individualni izvršilni organi se volijo za 4 leta, vendar pa CDS vsako leto ob sprejemanju zaključnega računa oceni njih delo in uspehe ter jih pod določenimi pogoji lahko razreši še pred potekom dobe, za katero so bili izvoljeni.

SLEDI UREDITEV DELOVNIH RAZMERIJ

V samostojni organizaciji združenega dela (obratu oz. enoti skupnih služb) delovna skupnost izvoli obratni de-

lavski svet kot svoj organ upravljanja. Člani se volijo za 4 leta, s tem da se na vsaki 2 leti izmenja polovica članov. Pristojnosti ODS določa statut. Kolektivni izvršilni organi v samostojni organizaciji združenega dela so komisije za razna področja dela; njihove člane voli ODS za 4 leta. Individualni izvršilni organ v obratu je direktor.

Pripomniti je, da ima projektivni biro skupen obratni delavski svet z enoto skupnih služb, vendar sam voli v delavski svet enote 11 svojih

članov ter ima poleg tega svoje komisije kot kolektivne izvršilne organe.

Novost v statutu so še določbe o narodni obrambi in organih, ki so zadalženi za posebne naloge na tem področju dela.

Ko bo statut po prejemu mnenja občinske skupščine dokončno sprejet, bo sekretariat podjetja poskrbel, da ga bo dobil vsak član delovne skupnosti v obliki posebne tiskane knjižice. Po tem pa bo na vrsti izdelava novega pravilnika o celovnih razmerjih, ki je tudi zelo pomemben splošni akt podjetja, saj neposredno zadeva pravice in dolžnosti vsakega člana delovne skupnosti.

G. K.

Delo organov upravljanja

Centralni delavski svet je na seji dne 14. maja razpravljal o poročilu direktorja plansko-analitske službe o izvršitvi plana bruto realizacije in plana prodaje za mesec april in skupno za prve 4 mesece tekočega leta.

Iz poročila je razvidno, da je podjetje kot celota izvršilo plan bruto realizacije za april v višini 25.525.448 din (presežek za 40,9%), v prvih 4 mesecih pa v višini 81.396.938 (presežek za 24,9%). Plan prodaje je bil v aprilu izvršen z 19.816.678 din in s tem presežen za 22,25%, v 4 mesecih vključno s prenosom iz prejšnjega leta pa 175.120.642 din, kar presega plan za 21,7%.

Prav tako sta bila plan bruto realizacije in plan prodaje več ali manj presežena v posameznih obratih – točnih podatkov nam v tem članku ni mogoče navajati. Vsekakor je CDS lahko ugotovil, da je bil začetek novega poslovnega leta tako v posameznih obratih kot v podjetju kot celoti dober in prav uspešen. Po razpravljanju o predloženih podatkih je CDS poročilo soglasno sprejel.

V nadaljnjem je CDS razpravljal o osnutku novega statuta podjetja. Po obrazložitvi vseh pripomb in predlogov za dopolnitve in spremembe prvotnega osnutka, ki so jih podali zbori delovnih ljudi, obratni delavski sveti in družbeno-politične organizacije, je CDS z nekaterimi nadaljnji svojimi pripombami predlog statuta s popravki soglasno sprejel. Statut bo predložen še občinski skupščini, ki lahko poda svoje pripombe in pri-

poročila, o katerih pa bo CDS razpravljal in zavzel svoje stališče naknadno.

Ker je bila to zadnja seja CDS v dosedanj sestavi, saj so bile volitve že razpisane,

se je glavni direktor zahvalil vsem članom za uspešno sodelovanje pri upravljanju podjetja v pretekli mandatni dobi z željo, da bi podjetje s podporo in delovanjem novega centralnega delavskega sveta doseglo enake in še večje uspehe kot doslej.

OBRATNI DELAJSKI SVETI

Glavna tema razpravljanja na sejah obratnih delavskih svetov je bil osnutek novega statuta.

Po obrazložitvi posameznih določb statuta, zlasti tistih, ki so glede na XV. amandma k zvezni ustavi in spremembe drugih zakonov nove, so ODS k posameznim določbam predlagali določene spremembe in dopolnitve in nato osnutek odobrili.

CKV Ljubljana

Razen statuta je ODS obravnaval investicijski plan obrata za leto 1970. Za investicije je obrat sicer ustvaril precejšnja sredstva, ki pa vendar za vse potrebe ne bodo zadostovala. Zato bo obrat dobil posojilo iz centralnih skladov podjetja. V tem okviru je bil plan investicij sprejet.

Za posojilo za gradnjo stanovanj je bilo vloženih precej prošenj. Komisija je ugodila 32 prosilcem in jim dodelila posojila od najmanj 10.000 do največ 50.000 din. ODS je njene sklepe odobril, hkrati pa je sklenil, da se tistim prosilcem, ki jim je bilo odobreno posojilo preko banke, toda manj kot 30.000 din, poviša posojilo na 30.000 din

Elektromontaža

ODS je odobril poročilo komisije za družbeni standard in stanovanjske zadeve, po katerem je bilo 55 prosilcem podeljeno posojilo za gradnjo stanovanj v različnih zneskih.

Centralni komisiji pa je bilo dano na razpolago 35.000 din za nakup stanovanj socialno šibkim članom kolektiva.

Plan nabave osnovnih sredstev in plan investicij vzdrževanja za leto 1970 je bil potrjen.

V poslovni sklad obrata se prenese znesek 1.500.000 din za kreditiranje naročnikov, 500.000 din pa se posodi centralnemu skladu podjetja za nakup novih prostorov za predstavništvo podjetja v Beogradu.

Nekaterim članom delovne skupnosti obrata je bila zaradi dalj časa trajajoče boleznih odobrena denarna pomoč.

Projektivni biro

ODS je sprejel sklep, da bo v bodoče potrebno vsak

izhod med rednim delovnim časom vpisati v posebno knjigo.

Imenovana je nova komisija za izdelavo norm, ki mora do 15. junija izdelati predlog novih norm za obratno čunavanje projektov.

Prošnje za posojilo za nakup stanovanj se predložijo pristojni komisiji, ki naj določi vrstni red razdelitve sredstev.

CKV Maribor

ODS je odobril dodelitev posojila za stanovanja raznim prosilcem, Jančar Avgustu je bilo odobreno plačilo stroškov za zdravljenje v zdravilišču.

Skleniti je kolektivno nezgodno zavarovanje za vse delavce obrata na enak način, kakor so zavarovani obratniki v Ljubljani.

Za vestno in uspešno delo je bil nagrajen Božič Jože.

Drugi obratni delavski sveti na teh sejah razen statuta niso obravnavali kakšnih posebno pomembnih

G. K.

IMP Glasnik izdaja delovna skupnost IMP – Industrijskega montažnega podjetja, Ljubljana. Izhaja mesečno v 2750 izvodih. Uredništvo in uprava, Ljubljana, Titova 37. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik Edvin Stepančič, odgovorni urednik Aleksander Perdan. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

REZULTATI KRIŽANKE

Med pravnimi rešitvami križanke, ki je bila objavljena v prejšnji številki Glasnika, je običajna komisija to pot izžrebala naslednje nagrajence:

1. Miroslav Suša – CKV Ljubljana	40 din
2. Knez Henrik – Slov. Konjice	30 din
3. Sušnik Milan – TEN	20 din
4. Kastelic Robert – Trata	10 din

V soboto, 23. maja so se že pred 6. uro odprla volišča na vseh obratih IMP, kjer so člani kolektiva volili polovico novih članov v delavske svete obratov in v centralni delavski svet. Volilne komisije so pripravile in okrasile volišča že prejšnji dan, tako da je pričetek volitev stekel brez zastoja.

V glavnem je večina volila že takoj zjutraj: tako so komisije svoje delo zaključile že pred 12. uro, le v proizvodnih obratih je komisija počakala na drugo izmeno in svoje delo končala ob 15. uri.

Volitve so potekale v redu in ni bilo nobenih pripomb. Udeležba volivcev je bila v glavnem zadovoljiva, saj je v povprečju za celotno podjetje znašala 85 % vpisanih volilcev. Lahko pa bi bila še večja, če bi se volitev udeležili tudi vsi tisti vajenci, ki so neopravičeno izostali.

Po določilu novega statuta so letos prvič volili svoja direktna predstavnika v CDS člani kolektiva, zaposleni na delih v inozemstvu.

Naš Glasnik bo v prihodnji številki pregledno objavil celotni poimenski sestav vseh organov upravljanja v podjetju in obratih. Medtem bodo namreč na prvih sejah novih delavskih svetov izvolili tudi odbore in komisije, kakor določa novi statut podjetja.

Naši vajenci so proslavili svoj dan

Sirom naše domovine proslavljamo Dan mladosti kot dan delovne manifestacije mladih, bodočih nosilcev naše družbene in gospodarske ureditve, v njihovih prizadevanjih pri doseganju skupnih ciljev. Tudi naši vajenci, ki predstavljajo jedro mladine pri podjetju, so 25. maja proslavili svoj praznik, že tradicionalni Dan vajencev.

Letošnja proslava je bila v Športnem parku v Domžalah. Zbrali smo se pred Centralnim stadionom v Ljubljani, od koder smo se ob 8. uri z avtobusi odpeljali v Domžale. Tu smo imeli rezervirano in pripravljeno igrišče za mali nogomet.

Po prihodu v Domžale smo se zbrali na igrišču, kjer je tov. Lopatič v imenu uprave podjetja in vodstev posameznih obratov pozdravil vse udeležence. Orisal je pomen praznika in dejal, da si moramo prizadevati doseči cilje in izpolnitev nalog, katere postavljajo pred nas podjetje, šola in mladinska organizacija. Ponosni smo lahko, da smo vajenci podjetja IMP Ljubljana, ki uživa velik ugled doma in po svetu. S primerno dejavnostjo v šoli in na delovnem mestu, kakor tudi z našim ponašanjem, pa bomo prispevali k še večjemu ugledu podjetja.

Nato je predsednik mladinske organizacije podal nekaj osnovnih misli o delu in življenju mladinske organizacije v naši družbi in še posebej o delu in smernicah mladinske organizacije pri našem podjetju.

Sledilo je 5 tekem v malem nogometu. Ob igrišču se je nabralo precejšnje število domžalske mladine, ki je spodbujala nastopajoče.

Športna tekmovanja je vodil dolgoletni vodja športnih iger v nogometu tov. Franc Hočevar.

Igralo je 5 ekip, in sicer: CKV Ljubljana, CKV Maribor, Elektromontaža, Trata

nato so bile podeljene lepe knjižne nagrade obratov 30 najboljšim vajencem. Sledila je zakuska za vajence, ki jo je pripravilo podjetje.

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo glavnemu direktorju podjetja in vsem uslužbencem, ki so se kljub preobremenitvi na delovnem mestu proslave našega praznika udeležili. Prav tako se zahvaljujemo predstavnikom občine Domžale in vodstvu tamkajšnje športne organizacije, ki so nam omogočili, da smo praznik proslavili na njihovih igriščih. F. L.

in TEN. Obrat Koper letos svoje ekipe ni prijavil.

V finalni del tekmovanja so se uvrstile ekipe CKV Ljubljana, Trata in TEN. Po medsebojnih srečanjih je končni vrstni red naslednji:

1. CKV Ljubljana
2. TEN
3. Trata
4. Maribor
5. Elektromontaža

Zmagovalna ekipa obrata CKV Ljubljana je tako osvojila prehodni pokal, katerega je prevzela od lanskega zmagovalca – TEN.

Po končanem tekmovanju je slovesna razglasitev,

OSEM ČLANOV KOLEKTIVA BO LETOVALO V DOMOVIH ALPE-ADRIA

Preventivni oddih

Ljubljanski Mestni sindikalni svet je za letošnje leto namenil 550.000 din za preventivni oddih svojih članov, predvsem seveda socialno šibkih delavcev. Regres je pogojen s tem, da del sredstev prispevajo tudi sindikalne organizacije v podjetjih za svoje člane.

Na predlog posameznih obratov je sindikalni odbor našega podjetja sklenil, da bodo letos v okviru te akcije letovali v planinah ali na morju naslednji člani naše delovne skupnosti:

Mihelčič Milan – Elektromontaža

Škufca Jože – CKV Ljubljana

Naglič Jože in Korunek Franjo – Skupne službe

Čergič Kosa in Dvanajščak Kati – TEN

Kaš Ivan in Fajfar Jože – Trata

Franjo Korunek se nam je z razglednico že oglasil s sončnega Raba, kjer letuje v domu BOR. Njemu in vsem drugim želimo mnogo sonca in lepega vremena v upanju, da se bodo vrnili na delovna mesta z novimi močmi.

Ekipa iz obrata CKV Ljubljana, ki je zmagala v malem nogometu.

Hala Tivoli prvi med »Košarko 70« povezana z vsem

svetom prek aparaturn IMP

Ljubitelji športa so gotovo še vedno pod vtisom velikega športnega spektakla VI. svetovnega prvenstva v košarki, katerega zaključni del smo v preteklih dneh lahko videli v imponantni športni hali Tivoli.

Ni naključje, da je bila prav ljubljanska hala prizorišče tega velikega športnega dogodka in Ljubljana gostitelj tisočev športnikov, ljubiteljev tega lepega športa, novinarjev in navijačev. Gostoljubje, turistična privlačnost, brezhibna organizacija in polna dvorana hvaležne publike so njene glavne odlike.

Pri tehnični izvedbi prenosa po vsem svetu pa je imelo nemajhen delež zasluga tudi naše podjetje. Tovarna elektro-naprav v Vojkovi ulici je ob sodelovanju programsko razvojne službe in tehnične ekipe RTV Ljubljana v pičlih treh mesecih izdelala posebej za to priliko tranzistoriziran sistem za 24-kanalski istočasen prenos tona po vsem svetu. Naj omenim, da nima podobnih aparaturn še nobena radijska hiša v naši širši domovini. Zadržimo se nekoliko ob teh tako imenovanih komentatorskih napravah.

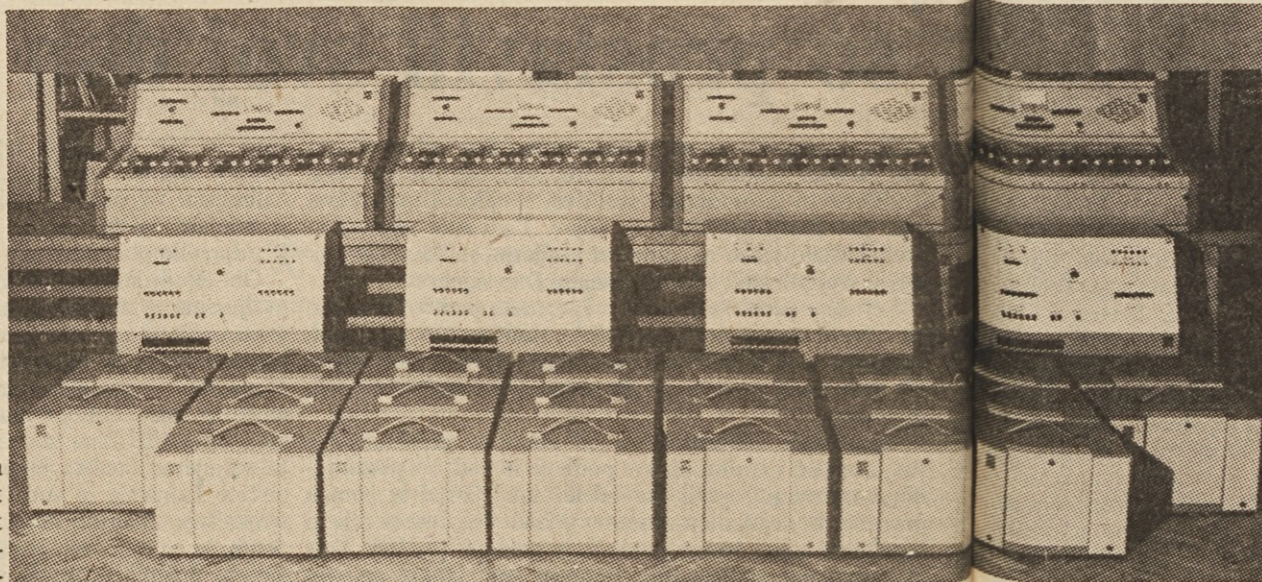
VELIKE ZAHTEVE GLEDE KAKOVOSTI IN ELASTIČNOSTI NAPRAV

Predvsem mora kvaliteta tona, ki služi kot tonski del evrovizijskega prenosa, ustrezati sodobnim normam

Hitra, solidna in enostavna manipulacija, preglednost celega sistema, ter možnost takorekoč trenutnih intervencij v primeru kvara, lahka, prenosna izvedba posameznih aparaturn ter moder-na oblika, so glavne in osnovne zahteve teh naprav.

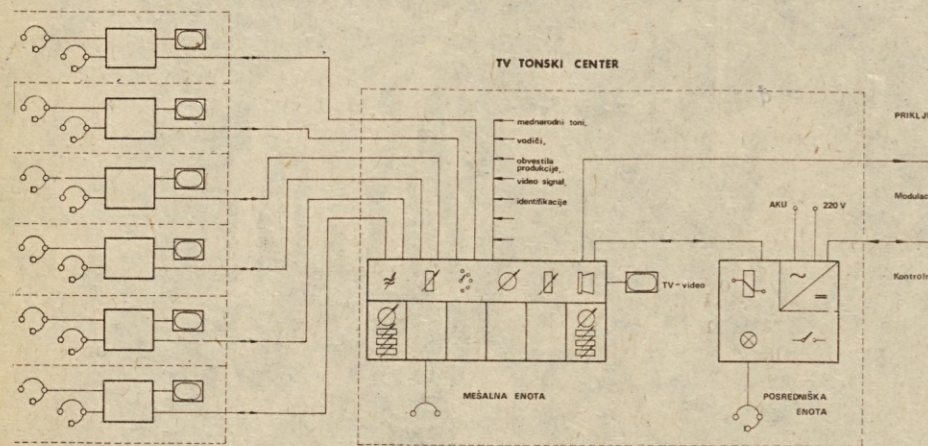
Komplet komentatorske naprave za šest kanalov (izdelani so bili štiri kompleti) vsebuje poleg šestih kome-

Komentatorski boks je lična prenosna naprava, ki služi reporterju kot priključna enota za naglavno mikro-

Štiri šestkanalni kompleti komentatorskih naprav

BOKSI V REPORTERSKIH KABINAH

telefonsko kombinacijo, pomožni TV sprejemnik ali video-minitor, priključek dodatnega mikrofona za intervju in po potrebi še dodatnega telefona. Istočasno se lahko priključi na boks še drugi reporter. Eden od reporterjev lahko celo med oddajo govori po posebni kontrolni liniji s svojo matično postajo.

Vsak boks je s posebnim kablom povezan z mešalno enoto, ki se nahaja v posebnem prostoru. Tu tonski tehnik skrbi za kvaliteten prenos vseh šestih kanalov, pošilja vsakemu komentatorju ustrezne napotke, spremlja jočo glasbo (mednarodni toni, vodiči, obvestila

produkcije), posreduje preko PTT linij kontrolne in identifikacijske signale in je avtomatika brez vmes-podobno.

V mešalni enoti je vgrajen komplet kontrolni sistem, ki vse kontrole in meritve prenaša zmanjšana optično, merilno in akustično no indikacijo.

Posamezne občutljivejsše enote so vgrajene tako, da jih je mogoče v primeru kvara v nekaj sekundah zamenjati z rezervnimi.

Mešalna enota je pravzaprav studijska mešalna mizna v majnem. Vse karakteristike ustrezajo zahtevam po studijski kvaliteti, to pa je sicer v nasprotju z majhno težo-

akumulatorskih baterij. V primeru izpada omrežja avtomatika brez vmes-podobno. V mešalni enoti je vgrajen komplet kontrolni sistem, ki vse kontrole in meritve prenaša zmanjšana optično, merilno in akustično no indikacijo.

ŠIROKA UPORABNOST KOMENTATORSKEGA KOMPLETA

Celoten komentatorski komplet je seveda primeren vse vrste reportažnih prenosov. Zaradi majhne teže in enostavne montaže je še posebej prikladen za terenske pomen. V bodoče lahko

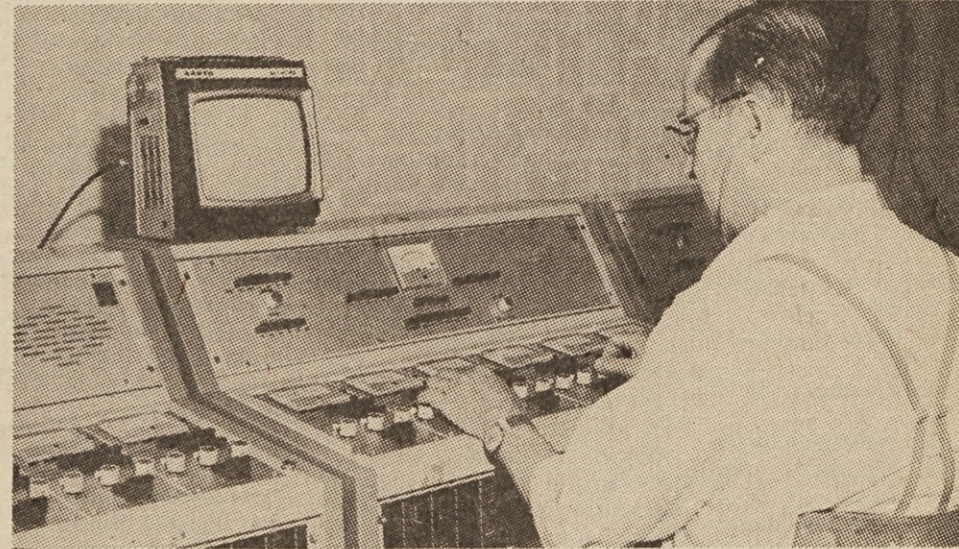
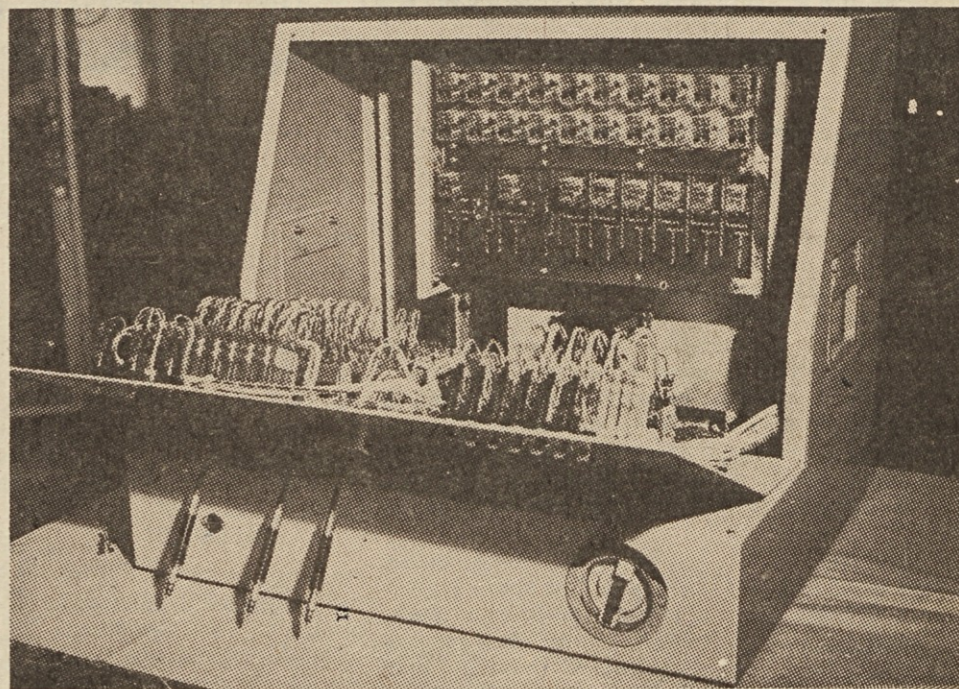
niti najmanj enostavno niti poceni. Druga rešitev, ki pa ni zadovoljujoča in se je je RTV Ljubljana posluževala le v skrajni stiski, pa je običajna telefonska zveza, ki pa žal ne ustreza sodobnim zahtevam.

ZANIMIVA NOTRANJA DELITEV DELA MED PRS IN TEN

TEN je torej skupaj z ekipo iz PRS zabeležila velik delovni uspeh. Zanimiva je bila delitev dela med PRS in TEN. Ob podpisu pogodbe med IMP in RTV Ljubljana je imela ekipa PRS že pripravljena vsa predkalkulacijska dela in spiske za nabavo materiala. Zaradi tako kratkega roka je bilo nujno nasloniti se skoraj izključno na domače tovarne reprodukcij-skega materiala. Ekipa PRS je postavila vse interne roke na vse faze dela in prevzela izdelavo najnujnejše dokumentacije za izdelavo komentatorskih boksov. TEN se je takoj lotila izdelave mehanskih delov, nabavna služba pa nabave materialov, ki jih glede na specifičnost aparaturn ni bilo dobiti v domačem skladišču. RTV Ljubljana je imela nalogo nabaviti ves uvozni material, ki smo ga večinoma dobili takorekoč še toplega s carine „pet minut pred dvajseto“. Sem so spadale razne tastature, mikrofonski transformatorji in naglavne, studijske mikrotelefonske kombinacije. Nabavna služba TEN je skrbela za material, ki ga je bilo mogoče dobiti v Iskri. Določene artikole je Iskra izdelala po specialnem naročilu, nekaterih izdelkov pa Iskra enostavno ni imela dovolj na zalogi. Tu je šlo za nekaj sto tranzistorjev, prav tako za nekaj sto translatorjev in potencio-metrov.

Uspeh IMP si lahko predstavljamo le, če vemo, da so bili v prvih roki za komentatorske naprave v inozemstvu od najmanj do osemnajst mesecev, cene pa so astronomske.

Za vse dosedanje evrovizijske prenose si je ljubljanska RTV potrebne aparature izposojala od italijanske družbe RAI, kar pa ni bilo

ljeno s 26 – ali 35 – polnimi vtičnicami. Sam potek dela – tako razvojno konstrukcijskega kot montažnega – je vnaprej določila grupa PRS in ga na podlagi realnih možnosti razdelila na grobo takole:

PRS je prevzela v zvezi z najstrožjimi internimi roki izdelavo dokumentacije za izdelani komad v tovarni TEN. Obdelala je sistematično povezavalnih kablov in tako je izdelala kompletno ob minimalnih skicah vodila njihovo izdelavo v delavnici dokončno montažo je prevzela TEN. Ekipa PRS je spremljala tudi vsa tekoča dela in sproti reševala vse probleme in težave pri njih ni bila potrebna niti najprav tako vso površinsko obdelavo.

Prva zgoraj: Posredniška enota – ročna centrala za kontrolno zvezo komentatorjev z matično radijsko hišo.

Druga zgoraj: Manipulant ob mešalnih enotah v TV tonskem centru Hale Tivoli med prenosom.

Ekipa PRS pa je prevzela Zanimivo je, da je bilo vsa montažna dela na mešal-delu kljub skoraj neresljivim delu oziroma modulacijskih problemom končano en ten in posredniških enotah. Praven pred rokom. Tako je ostalo dovolj časa za preizkus zanesljivosti in laboratorijsko kontrolo v hali Tivoli. Cel sistem se je izkazal kot je dokumentacija za mehanizela TEN. Ekipa PRS je spremljala tudi vsa tekoča dela in sproti reševala vse nega pogona niti ob prenos-probleme in težave pri njih ni bila potrebna niti najmanjša intervencija. podsestavov.

Stroški vkalkuliranih pogodbenih in zakonskih obveznosti ter osebnih dohodkov

Za
beležko
samo-
uprav-
ljalca

Do sedaj obravnavane vrste stroškov bi lahko razvrstili v naslednje skupine:

- stroški materiala
- stroški storitev
- stroški amortizacije

Tako stroške materiala kot tudi stroške storitev v vsakodnevni praksi označujemo z izrazom materialni stroški. Za vse tri navedene skupine stroškov pa je značilno, da jih pri ugotavljanju dohodka odštevamo od ostvarjenega celotnega dohodka, seveda v glavnem v višini, ki ustreza prodanim in fakturiranim izdelkom in storitvam. Zaradi tega torej lahko trdimo, da so materialni stroški z amortizacijo nasprotje dohodka: dohodek je ob danem celotnem dohodku tem višji, čim nižji so ti stroški oz. dohodek je tem nižji, čim višji so omenjeni stroški.

STROŠKI, KI NE VPLIVAJO NA VIŠINO DOHODKA

Danes si bomo skušali v grobih obrisih obrazložiti tiste vrste stroškov, ki ne pomenijo nasprotja dohodka, ki torej pri ugotavljanju dohodka ne vplivajo na njegovo višino, ampak na njegovo strukturo.

Te vrste stroškov pa lahko razvrstimo v naslednje skupine:

- a.) vkalkulirane pogodbenne obveznosti
- b.) vkalkulirane zakonske obveznosti
- c.) vkalkulirani osebni dohodki

Stroške vkalkuliranih pogodbenih obveznosti predstavljajo: obresti od kreditov, provizija za bančne storitve, stroški zavarovalnih premij, prispevki in članarine ter podobno.

Med pogodbenimi obveznostmi si bomo najprej ogledali obresti za kredite od osnovnih in obratnih sredstev. Ta vrsta stroškov nastaja v zvezi z najetimi krediti, ki služijo za finansiranje poslovnih sredstev, tako osnovnih kot tudi obratnih. Njihova višina pa je odvisna od zneska izposojenih sredstev, obrestne mere (odstotek letnih obresti od cca. 6 do 10%) ter dobe odplačevanja. Obresti, ki jih je treba plačati, silijo vsako delovno organizacijo k čim racionalnejši porabi oz. angažiranju poslovnih sredstev. Pri tem pa je treba upoštevati tudi dejstvo, da so kreditna sredstva omejena in da jih ni mogoče najeti v željeni višini.

šine ostvarjenega dohodka. Prispevek je torej odvisen od obsega poslovanja.

Med vkalkulirane zakonske obveznosti sodijo: obresti od poslovnega sklada, prispevek za uporabo mestnega zemljišča, vodni prispevek, dodatni prispevek za socialno zavarovanje ter prispevek za obnovo in gradnjo Skopja.

ZA RACIONALNEJŠE KORIŠČENJE POSLOVNIH SREDSTEV

Glavno postavko v strukturi vkalkuliranih zakonskih obveznosti pomenijo obresti od poslovnega sklada, ki jih je treba obračunavati in plačevati v mesečnih akontacijah. Te obresti so pravzaprav določena oblika dajatev podjetja, ki je namenjena za razvoj nerazvitih področij v državi. Obrestna mera znaša do 3,5%, kar je pač odvisno od panoge, v katero spada delovna organizacija. Osnova za obračun obresti je višina poslovnega sklada, to je del nevratljive poslovne naložbe, ki se oblikuje in povečuje iz ostvarjenega dohodka podjetja. Čim višji je torej poslovni sklad, tem večja je ta dajatev. Ne bi se spuščali v utemeljenost te oblike družbene dajatve, vendar, če to vrsto dajatve primerjamo s svoječasno veljavnim prispevkom iz dohodka, še posebno pa s prispevkom od izrednega dohodka, potem lahko upravičeno trdimo, da je sedanja oblika spodbudnejša za tiste, ki dobro gospodarijo, saj se obveznosti zaradi boljših uspehov ne povečujejo ali celo progresivno naraščajo, kot je bilo to predpisano poprej. Omenimo naj še to, da so obresti od poslovnega sklada za približno 5% nižje od obresti, ki jih je treba plačati na tuja sredstva (kredite). Tudi obresti od poslovnega sklada, čeprav so nižje od obresti na kredite, navajajo delovne organizacije k racionalnejšemu koriščenju vseh poslovnih sredstev.

Prispevek za uporabo mestnega zemljišča poznamo iz našega zasebnega pro-

računa, zato te vrste stroškov ne bomo podrobneje obravnavali. Vodni prispevek so dolžne plačati delovne organizacije vodnim skupnostim od osnovne letne potrebe nje vode. Dodatni prispevek za socialno zavarovanje morajo plačevati tista podjetja, ki imajo nadpovprečno število bolezni oz. nezadostne zdravstvene in tehnične ukrepe glede varstva pri delu. To je pravzaprav neke vrste kazenski prispevek. Prispevek za obnovo in gradnjo Skopja, ki se obračunava v višini 1% od bruto osebnih dohodkov, so dolžna podjetja plačevati do konca letošnjega leta.

Skupna značilnost vkalkuliranih zakonskih obveznosti je, da sta njihov način obračunavanja ter njihova višina določena z zakonskimi predpisi, po čemer se pravzaprav razlikujejo od pogodbenih obveznosti.

Vkalkulirane osebne dohodke sestavljajo:

- osebni dohodki iz delovnega razmerja
 - osebni dohodki iz dopolnilnega dela
 - osebni dohodki iz zasebno-pravnih razmerij
- To razlikovanje, ki je odvisno od predpisov, je izvršeno na osnovi kriterija, kdo dela in kaj opravlja.

Med osebne dohodke iz rednega delovnega razmerja štejemo razen osebnih dohodkov za opravljeno delo še razne dodatke (dodatek za stalnost itd.) ter nadomestilo osebnih dohodkov za letne dopuste, državne praznike, prekinitve in zastoje dela, plačane izredne dopuste ter bolniške izostanke do 30 dni.

KAJ SO OSEBNI DOHODKI KOT STROŠKI

Načeloma se smatrajo kot vkalkulirani osebni dohodki – torej kot stroški – tisti osebni dohodki, ki so obračunani na osnovi začetnih (osnovnih) obračunskih postavk za izvršeno delo po času in učinku z dodatki ter prej omenjena nadomestila. Osebni dohodki, ki se obra-

čunavajo po uspehu podjetja, se praviloma ne štejejo kot strošek pred ugotovitvijo dobička, temveč kot presežek iz ostvarjenega dohodka.

Osebnih dohodkov pa ne predstavljajo samo neto osebni dohodki, ampak tudi naslednji prispevki, ki se odtegujejo od bruto osebnih dohodkov vsakega delavca:

- prispevek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja
- prispevek za socialno zavarovanje
- prispevek za zaposlovanje

Prispevek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja predstavlja dohodek politično teritorialnih enot (občin, republike in federacije) za delno kritje izdatkov za vzgojo, kulturo, prosveto, splošno komunalno dejavnost, vojsko in ne nazadnje tudi za ustrezno administracijo.

Prispevek za socialno zavarovanje pobirajo zavodi za socialno zavarovanje za kritje stroškov zdravstvenega varstva z nadomestili za boleznine nad 30 dni ter za formiranje invalidskega in pokojninskega sklada, iz katerega se plačujejo invalidnine ter pokojnine.

Sklad za nezaposlene se oblikuje iz prispevka za zaposlovanje ter se črpa za nezaposlene delavce.

Vsi navedeni prispevki iz bruto osebnih dohodkov se obračunavajo po linearnih stopnjah, ki so enake za vse zaslužke ne glede na njihovo višino.

Z današnjim člankom zaključujemo grobi prikaz in opis vseh vrst stroškov, v prihodnji številki pa si bomo poglobljevali vzročno povezanost med stroški in rezultatom proizvodnje.

SLEDIMO NOVIM ZAHTEVAM INDUSTRIJE

Prezračevanje čistih prostorov

Vse večji razvoj elektro-nike, kemije, farmacije in medicine zahteva tako za raziskovalne laboratorije kot tudi za proizvodnjo na posameznih mestih posebno stroge pogoje glede čistosti zraka. Take prostore imenujemo čiste prostore (nemško: Reine Raeume, angleško: Clean Rooms).

Prvi so začeli s proučevanjem te problematike Amerikanci in izdelali po dolgotrajnem delu predpise o čistih prostorih (US Federal Standard No. 209 a). Ameriške predpise so povzele vse ostale industrijske države. Po teh predpisih obstajajo tri vrste čistih prostorov, ki se ločijo po dopustnem številu delcev prahu v zraku. Posamezni razredi čistih prostorov so po ameriških standardih označeni s številkami 100, 1000 in 100.000, medtem ko nosijo isti razredi v Evropi oznake 1, 2 in 3.

V naslednjem navajamo definicije čistosti zraka za posamezne razrede.

RAZRED 1: najvišje dovoljeno število delcev s premerom 0,5 mikrometra in večjih v 1 kub. m zraka znaša $3,5 \cdot 10^3$, pri čemer ne sme biti v zraku niti en delec s premerom 5 mikrometrov ali večji.

RAZRED 2: najvišje dovoljeno število delcev s pre-

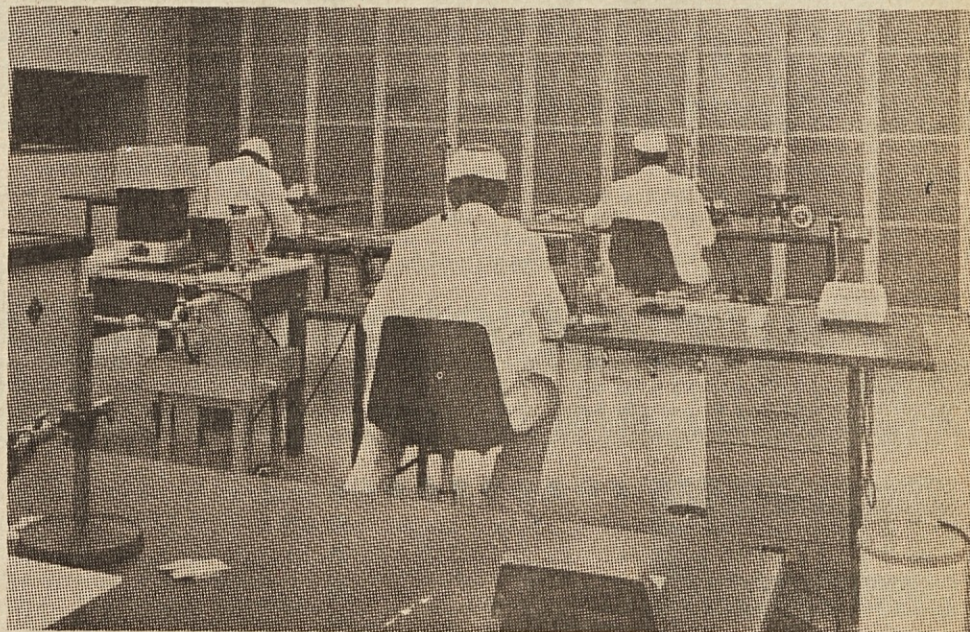
merom 0,5 mikrometra in večjih v 1 kub. m zraka znaša $350 \cdot 10^3$, pri čemer sme biti v 1 kub. m zraka najvišje število delcev s premerom 5 mikrometrov in več $2,3 \cdot 10^3$.

RAZRED 3: najvišje dovoljeno število delcev s premerom 0,5 mikrometra in večjih v 1 kub. m zraka znaša $3500 \cdot 10^3$, pri čemer sme biti v 1 kub. m zraka najvišje število delcev s premerom 5 mikrometrov in več $25 \cdot 10^3$.

Za boljše predstavo in primerjavo lahko navedemo, da s prostim očesom vidimo delce velikosti 10 mikrometrov in več, z mikroskopom pa še do velikosti 0,2 mikrometra.

MELAMINARNO IN LAMINARNO PREZRAČEVANJE

Čisti prostori morajo biti že gradbeno tako zasnovani, da se čim bolj zmanjša možnost nastajanja prahu. Stene, strop in pod morajo biti iz takega materiala, ki se ne kruši. Vsi dohodi za personal in za material morajo biti ločeni od ostalih prostorov z zračnimi komorami, ki imajo dobro tesnjena vrata. Personal se mora pred vstopom v čiste prostore suširati in preobleči v posebno delovno obleko, ki pusti proste samo oči.

Delni pogled na neki poskusni laboratorij v Nemčiji: delovno mesto za razred čistosti 1 z vertikalnim tokom zraka (višina 2,40 m, dolžina 4,50 m, širina 2,50 m), tip Clean Booth, proizvod tovarne Schirp-FARR.

Zrak za čiste prostore se običajno pripravlja v klimat-ski napravi, ki je dodatno opremljena s posebnimi filtri.

Na vstopu zraka v klimatsko napravo je navadni grobi filter, na izstopu iz naprave je filter „C“ kvalitete (Schirp – Farr FOLD-BAG ali GLIDE – PACK), tik pred vstopom v prostor pa še filter „S“ kvalitete (Schirp–Farr MAGNAME-DIA). V čistem prostoru se na ta način doseže razred čistosti 2 ali 3. Opisani način prezračevanja se imenuje nelaminarni („Nonlaminar flow“), ki ima v različnih

točkah čistega prostora različne smeri in hitrosti gibanja zraka.

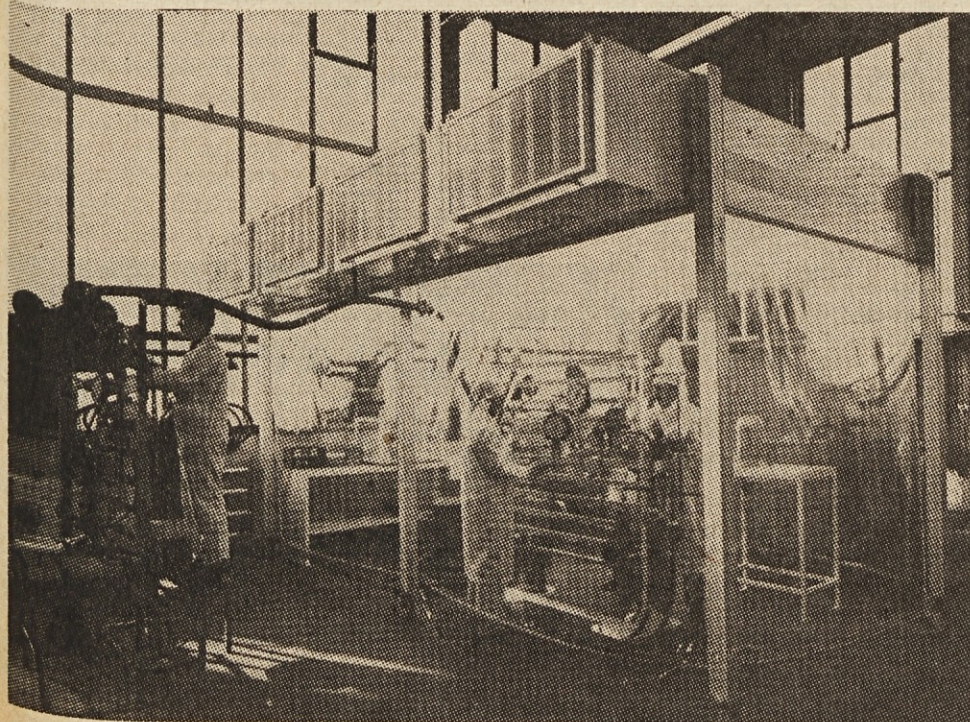
Boljši in tudi dražji način prezračevanja čistega prostora je z laminarnim tokom („Laminar airflow“), čeprav tudi tukaj ni laminarnega pretoka v ožjem fizikalnem smislu. Pri laminarnem pretoku so hitrosti zraka v posameznih točkah čistega prostora enako velike in vzporedne. Da se doseže laminarni pretok zraka v čistem prostoru, je potrebno eno celo ploskev prostora uporabiti kot izpust zraka in jo opremiti s filtri „S“ izvedbe. Izbrana ploskev za dovod zraka je lahko strop ali ena od sten. Vedno se smatra, da ima prvo delovno mesto od izpusta zraka razred čistosti 1. Če je zahtevan po celem tlorisu čistega prostora razred čistosti 1, je edina uporabna ploskev za izpust zraka strop in tok zraka v smeri od zgoraj navzdol.

ČISTE PROSTORE POTREBUJETA ZLASTI FARMACEVTSKA IN ELEKTRONSKA INDUSTRIJA

Ker so rešitve, ki imajo cel strop ali celo steno upo-

rabljeno za izpust zraka, izredno drage, se poskuša običajno skrajšati volumen prostora z razredom čistosti 1 na minimum. Tedaj se čisti prostor izvede kot nelaminarni, en del prostora pa se posebej opremit kot laminarni. Če je razred čistosti zahtevan le na manjši delovni površini, se uporabi posebno delovno kabino (Schirp–Farr Clean Bench), pri večjih površinah pa za horizontalni tok zraka Clean–Wall in za vertikalni Clean–Booth.

Pri nas se do sedaj še nisimo srečali s čistimi prostori v ožjem smislu. V zadnjem času pa začenja tudi naša industrija zahtevati čiste prostore za posebne delovne operacije. Zato se mora IMP potruditi, da si bo čimprej tudi na tem področju nabral potrebne izkušnje. P. G.

Čisti prostor nekega inštituta za raziskovanje vesolja z napravami tipa Clean Wall, proizvodnje firme Schirp-FARR: v ozadju se lepo vidi stena, ki ima vgrajene filtre po svoji celotni površini.

NAŠE PRIPRAVE NA JUBILEJNE XX. ŽIG V TRBOVLJAH

Finiš priprav pred nastopi

Športne igre gradbincev bodo letos nekoliko kasneje kot običajno, in sicer v dneh od 3. do 5. julija v Trbovljah. Prireditelji teh XX. ŽIG so IBT, Cementarna in SGP Zasavje. Spored je že znan, sodelovalo bo 45 podjetij s približno 1700 nastopajočimi. Ker je zadnji čas za koncentrirane priprave, smo se o tem pogovarjali z vodji naših ekip.

MIRO DRAŽUMERIČ, vodja našega moštva: „Računamo na dobro ekipno uvrstitev, če bodo naše ekipe kompletne in primerne disciplinirane. Največje težave imamo pri sestavi ženske odbojarske vrste. Na nedavnem sestanku predstavnikov vseh sodelujočih podjetij, kjer smo do-

ločili spored in opravili zrebanje, sem dobil vtis, da bo organizacija tekmovanja dobra, boljša kot prejšnja leta. Izdelan je že sedaj detajlni program iger, vsak udeleženec pa bo prejel tudi spominsko darilo. Prva naša ekipa nastopi že v petek zgodaj popoldne, uradna otvoritev je v soboto zjutraj. Zaključek temovanja z razglasitvijo rezultatov pa je predviden za nedeljo ob 15. uri.“

FRANC HOČEVAR, mali nogomet: „Lani smo bili najuspešnejša ekipa IMP, dobro smo se uvrstili tudi na dvoboju s hrvatskimi gradbenimi podjetji. Letošnja ekipa bo nekoliko pomlajena, redni treningi so vsak

torek in četrtek od 17. ure dalje na igrišču Ilirije v Šiški, nanje vabimo vse, ki se zanimajo za to športno panogo. Konec junija bomo opravili selekcijo in določili moštvo s 7 igralci in 2 rezervama. Mislim, da imamo tudi letos izglede za najvišja mesta.“

FRANC DOLNIČAR, šah: „Naši ekipi jo je lani zagodla nepričakovana sprememba tekmovalnega sporeda s strani mariborskih prirediteljev. Tako smo v predfinalu nastopili brez štirih najmočnejših igralcev in izpadli. Letošnja ekipa bo kompletna in pričakujemo dobro uvrstitev. Redno vadimo vsako sredo od 17. ure dalje u upravni stavbi podjetja.“

ING. JOŽE NAGLIČ, odbojka moški: „V Mariboru smo bili tretji, letošnje izglede naše ekipe pa je težko napovedati, prežno ne poznamo nasprotnikov. Skupnih treningov še nismo imeli, redno pa vadimo v svojih športnih društvih.“

ING. ALOJZ ŠTRUCELJ in **FRANC VIDRAJZ**, odbojka ženske: „Midva sva za sedaj še slabo razpoložena generala brez vojske. Prijavljenk je premalo in ni mogoče sestaviti vrste vsaj 6 igralk. Upava, da se bo stvar uredila, nakar bomo takoj začeli s pripravami.“

JOŽE JURCA, keglanje moški: „Naše lansko tretje mesto je bil velik uspeh, katerega bomo letos težko ponovili. Tudi v Trbovljah bo naša ekipa kombinirana, 5 igravec bo iz Maribora, 6 pa iz Ljubljane, najboljši bo nastopil tudi v tekmovanju posameznikov. Treniramo pa redno, in sicer skozi vse leto: vsak četrtek od 16. do 20. ure na dvošteznem kegljišču Tehnike v Vošnjakovi ulici. Na povratnem srečanju z mariborskim obratom, ki je bilo v Ljubljani 16. maja, smo zmagali domačini, priredili bomo še eno srečanje junija, verjetno v Celju, pripravljamo pa tudi tekmovanje med starimi in mladimi...“

FRANC VIDRAJZ, keglanje ženske: „6 naših tekmovalk redno trenira skupaj z našimi moškimi predstavniki, vrsta bo torej pripravljena. Naši izgledi so v glavnem enaki kot lani.“

ING. MATJAŽ MAČEK, namizni tenis moški: „Letos bomo spet kompletni in se bomo uvrstili višje kot lani, borili se bomo za najvišja mesta, moštveno in med posamezniki. Redno treniramo trikrat tedensko v TEN. Za razpisano prvenstvo IMP je bilo prijavi premalo in ga ne bomo organizirali. Dokončno ekipo bomo zbrali izmed tistih, ki redno trenirajo.“

FRANC ŽAKELJ, namizni tenis ženske: „Obe predstavnici, ki bosta zastopali IMP v Trbovljah, redno trenirata in utemeljeno pričakujemo vsaj tako dobro uvrstitev kot v Mariboru.“

FRANC BOLTA, streljanje ženske in moški: „Ekipi bosta sestavljeni iz 5 moških in 3 deklet, po eden pa bo nastopal tudi v tekmovanju posameznikov. Vsi naši strelci redno treni-

rajo, vsak torek in četrtek popoldne v prostorih TEN. Moška ekipa bo v glavnem ista kot lani, ženska pa bo izboljšana. Pričakujemo boljšo uvrstitev kot v Mariboru, kjer so bili glede svetlobe nekoliko nenavadni pogoji.“

ADOLF TEKAVEC, balinanje: „Naše moštvo je pravkar zaključilo tekmovanje za mestno

prvenstvo Ljubljane, točni rezultati še niso znani, zasedli pa smo tretje ali četrto mesto. Dvakrat tedensko treniramo na igrišču Zarja v Savskem naselju. V Mariboru smo imeli precej smole in smo izpadli že v drugem kolu. Letošnja ekipa bo spremenjena in računamo na boljšo uvrstitev pa tudi na nekaj športne sreče pri zrebu.“

KONČANO JE PRVENSTVO IMP V ŠAHU

Mrtvi tek na vrhu

V prvem tednu maja so bile odigrane zadnje partije šahovskega prvenstva IMP v šahu. Turnir, za katerega je značilna predvsem velika disciplina vseh 12 udeležencev, je povsem uspel, tako da tudi „vedno nezadovoljni“ kapetan naše šahovske ekipe Franc Dolničar ni imel mnogo pripomb.

Prvi dve mesti sta si razdelila Pelko Anton, ki je potrdil svojo dobro igranje s sindikalnega šahovskega prvenstva Ljubljane, in Rep Ivan, ki je dokazal, da so bili njegovi spodrsrljaji na istem prvenstvu le posledica trenutne slabe forme. Oba sta osvojila po 8,5 točke. Šlede Perdan Aleksander in Škof Martin z 8 točkami, Maček ing. Matjaž 6,5, Gregl Boris 5,5, Dolničar Franc 5, Latinčič Miro 4,5, Dobrič Drago 4, Miklič Tomaž 3,5, Stankovič Časlav 3 in Vrhovec Stane 1 točka.

V sredo, 13. maja pa je bil v okviru priprav za sindikalne športne igre gradbenih podjetij Slovenije v upravni stavbi podjetja odigran brzoturnir za maj; udeležilo se ga je 8 šahistov, ki poleg manjkajočega ing. Mačka najresneje kandidirajo za vstop v našo 5-člansko ekipo za to prvenstvo.

Pred začetkom brzoturnirja, ki je bil igran po dvokrožnem sistemu, je predsednik sindikalnega odbora podjetja tov. Miro Dražumerič izročil prvi četvorici s šahovskega prvenstva IMP: Pelku, Repu, Perdanu in Škofu lične praktične nagrade.

Končni vrstni red udeležencev brzoturnirja pa je naslednji: Pelko 11 točk, Perdan 9 1/2, Mihelčič 9, Škof 6 1/2, Rep 6, Stankovič in Dolničar 5 ter Latinčič 4.

Brzoturnir je pokazal, da se naši šahisti počasi privajajo tudi tej varianti igranja šaha, vendar so še vedno precej negotovi, zlasti v realizaciji dobljenih končnic. Časa do ŽIG 70 pa je še dovolj, da se tudi te pomanjkljivosti odpravijo.

Letošnje sindikalne športne igre so namreč ugodna priložnost, da se naši šahisti približajo uspehu iz leta 1967, ko so na teh igrah dosegli celo 3. mesto, takoj za ekipami Ingrada iz Celja in Pionirja iz Novega mesta.

Prvenstveni brzoturnir za junij bo v sredo, 10. junija, ob 17. uri v veliki sejni dvorani upravne stavbe podjetja.

M. M.

Bodice

VSPodbUDA

Naši vrsti za XX. ŽIG v Trbovljah manjka deklet, zlasti za odbojko. To je pa že od sile in je mogoče pripisati le pomanjkljivi informiranosti!

Zato moramo povedati, da je naša odbojkarica Marička prav na lanskim ŽIG v Mariboru spoznala fanta, člana zmagovitega

PRIJATELJICE

— Knjige so pa dandanes zares drage!

— Tako je, saj knjige so naše prijateljice in prijateljice so vedno drage.

IZNAJDLJIVOST

— Janez, kako ti uspeš vsako dopoldne parkirati sredi mesta, ko ni najti nobenega prostega parkirnega prostora?

— S seboj v prtljajniku vozim zlozljivi znak „Parkiranje dovoljeno“.

moštva celjskega „IN-GRADA“. Stvar je lepo napredovala in preden je preteklo leto dni, že Marička zapušača IMP in se seli v Celje... Čemu, to pa poskušajte sami uganiti.

Samo da ne bo sedaj prijavljenk za našo vrsto kar naenkrat preveč... sicer pa Trbovlje niso da-leč!

pa avto in znak odložim tam, kjer je sploh kaj prostora...

BRZINA

— Zakaj pa v tej številki Glasnika ni križanke?

— Zato, ker so pri prejšnji številki baje mnogogi nosili rešitve križanke v tajništvo podjetja še preden je časopis uradno izšel...